

ORIENTERINGSSAK

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
04.12.2019

Sak:

Resultater fra undersøkelse om pliktarbeid ved HSL-fakultetet, høsten 2019.

Bakgrunnen for undersøkelsen

I framdriftsrapporter fra ph.d.-studenter og deres veiledere de siste årene ved HSL-fakultetet, har flere pekt på pliktarbeidet som en forsinkelsesfaktor i arbeidet med å ferdigstille ph.d.-avhandlinger. Ph.d.-studentene har videre gitt uttrykk for et behov for å ha bedre oversikt og oppfølging av pliktarbeidet. Fakultetet har derfor gjennomført en undersøkelse høsten 2019 om organisering og gjennomføring av ph.d.-studentenes pliktarbeid. I denne rapporten presenteres resultatene fra denne undersøkelsen.

Nasjonal sammenligning av gjennomstrømmingstall

Et doktorgradsløp med pliktarbeid inkludert er normert å ta 4 år, mens den gjennomsnittlige gjennomføringstiden er over 6 år ved HSL-fakultetet, jf. gjengitte data fra den nasjonale databasen DBH i tabellen nedenfor.

Tabell 1. Avlagte doktorgrader ved HSL-fakultetet for perioden 2016-2019.

| År | Avlagte doktorgrader | Avlagte doktorgrader, brutto årsverk (gj.snitt) |
|------|----------------------|---|
| 2018 | 15 | 6,49 |
| 2017 | 15 | 6,86 |
| 2016 | 15 | 6,47 |
| 2015 | 10 | 6,3 |

Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) per 02.08.2019

Sammenlignes gjennomføringstiden for noenlunde tilsvarende fakulteter ved andre universiteter i Norge, ses det at det trolig er mulig å effektivisere gjennomføringen ved HSL-fakultetet, jf tabell 2 nedenfor med data hentet fra 2018. Tabellene 1 og 2 viser at ph.d.-studentene ved HSL-fakultetet, UiT, bruker betydelig lengre tid på å slutføre sitt studieløp enn ved de øvrige, sammenlignbare studiestedene. Den korteste gjennomføringstiden er på 4,44 brutto årsverk for 2018, mens den lengste er på 6,02 brutto årsverk. Tilsvarende tall for HSL-fak i 2018 er et halvt årsverk lengre enn dette. Tabell 1 viser at gjennomføringstiden ved HSL-fak har ligget nokså stabilt siden 2015.

Tabell 2: Avlagte doktorgrader og gjennomstrømming ved fakultet med noenlunde tilsvarende fagporteføljer i 2018.

| Institusjon - fakultet | Avlagte doktorgrader | Avlagte doktorgrader, brutto årsverk (gj.snitt) |
|--|----------------------|---|
| NTNU - Det humanistiske fakultet | 15 | 4,8 |
| NTNU - Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap | 15 | 5,87 |
| UiB - Det humanistiske fakultet | 10 | 4,84 |
| UiB - Det samfunnsvitenskapelige fakultet | 10 | 5,81 |
| UiO - Det humanistiske fakultet | 35 | 4,45 |
| UiO - Det samfunnsvitenskapelige fakultet | 25 | 6,02 |
| UiO - Det utdanningsvitenskapelige fakultet | 10 | 4,44 |

Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) per 02.08.2019

Det ses av tabell 1 og 2 at for samtlige er gjennomføringstiden for ph.d.-studentene over 4 år, noe som er naturlig da bruttotallene også har med kandidater som har hatt permisjoner på grunn av sykdom, svangerskap eller annet. Brutto årsverk beregnes fra finansieringsdato til dato for innlevert avhandling.

Forslag til målsetning for phd-gjennomstrømming ved HSL-fakultetet

Med utgangspunkt i den nasjonale sammenligningen i tabell 2 anslås at det kan være et realistisk mål for HSL-fakultetet å oppnå en gjennomføringstid på gjennomsnittlig 5 brutto årsverk for doktorgradskandidatene ved fakultetet. Dette vil kreve systematisk arbeid med fokus på å få ned gjennomføringstiden og det er allerede igangsatt arbeid med dette ved blant annet å ha framdriftsrapportering og løpende oppfølging. I denne sammenhengen er det realistisk å også se på pliktarbeidet som en faktor som kan påvirke tiden det tar for en ph.d.-student å avlegge sin doktorgrad.

Pliktarbeidets innhold

Det ble vedtatt utfyllende retningslinjer for stipendiaters pliktarbeid ved HSL-fakultetet i 2013. I disse retningslinjene er det gitt følgende føring for pliktarbeidets innhold:

Pliktarbeid bør så langt det er mulig, ha relevans for doktorgradsutdanningen og videre gi relevant og variert kompetanse for en framtidig karriere i akademia, samfunns- og næringsliv. Eksempler på relevant pliktarbeid:

- Bidra i undervisning, laboratorie- og øvingsundervisning, veiledning og eksamensarbeid innen stipendiatens kompetanseområder
- Gi opplæring i og drift av forskningsinfrastruktur
- Delta i formidlings-, utstillings- og samlingsarbeid
- Forskningsadministrativt arbeid i forbindelse med organisering av faglige møter/konferanser eller bistand til utarbeidelse av forskningsprosjektsøknader
- Ha ansvar for drift av faglig relevant utstyr
- Utvalgs- og rådsarbeid
- Universitetspedagogiske kurs, HMS-opplæring eller lignende som ansees som nødvendig for utførelsen av pliktarbeidet

Pliktarbeidets innhold ved et gitt institutt vil naturlig speile aktiviteten ved instituttet innenfor disse områdene.

Resultater fra framdriftsrapportene for 2018

Framdriftsrapportene for 2018 hadde med følgende resultater om pliktarbeid:

Tabell 3. Om pliktarbeid i framdriftsrapportene for 2018

| Resultater fra framdriftsrapportene for 2018 | Svar i % |
|---|----------|
| Antall der pliktarbeid har forsinket avhandlingsarbeid: | 19,4 |
| Antall med godt tilrettelagt pliktarbeid: | 56,1 |
| Antall med mangelfullt tilrettelagt pliktarbeid: | 13,3 |
| Ikke hatt pliktarbeid: | 22,4 |
| Totalt antall studentbesvarelser om framdrift: | 100 |

Totalt var det 100 studentbesvarelser om framdrift i 2018. Tabell 3 viser at noe over halvparten av ph.d.-studentene er fornøyde med tilretteleggingen av sitt pliktarbeid. Samtidig er det en betydelig andel, 13%, som mener de ikke har god nok tilrettelegging av pliktarbeidet. Et spørsmål som har vært stilt er om dette også har hatt betydning for gjennomføringen av doktorgradsløpet.

Data og metode for undersøkelsen ved HSL-fakultetet høsten 2019

Undersøkelsen ved HSL-fakultetet høsten 2019 hadde som hovedformål å avdekke om det er hold i antakelsen om at pliktarbeidet påvirker progresjonen for ph.d.-studentene og om det er organisatoriske forhold som kan justere for dette. De som ble spurt om å delta i undersøkelsen var ph.d.-studenter med opptaksår 2015-2019, deres veiledere og ledere ved instituttene som har ph.d.-studenter tilknyttet seg. Deltakerne ble kontaktet per e-post og bedt om å delta ved å logge seg inn i Nettskjematjenesten ved UiO. Første henvendelse ble sendt 15.8.19 med svarfrist 16.9.19, og det ble sendt ut påminnelser til de som ikke hadde deltatt i undersøkelsen 26.08.19, 05.09.19 og 16.9.19. Deltakelsen ble over 50% blant både ph.d.-studenter og deres veiledere. Dette gir en feilmargin i svarene på rundt 8-10% for disse to gruppene. Lederne hadde en svarprosent på 47% som gir en feilmargin på 17% i svarene. Deltakelsen er beskrevet nærmere i tabellen nedenfor.

Tabell 4. Deltakelse i undersøkelse om pliktarbeid ved HSL-fakultetet høsten 2019

| Deltakere i undersøkelsen | Ph.d.-studenter | Veiledere til ph.d.-studenter | Ledere |
|--|-----------------|-------------------------------|-----------|
| Antall inviterte til å delta i undersøkelsen | 122 | 93 | 38 |
| Antall som besvarte undersøkelsen | 70 | 47 | 18 |
| Svarprosent | 57 | 51 | 47 |
| Feilmargin | 8 | 10 | 17 |

Feilmarginen er her beregnet med konfidensnivå på 95%. Gruppen «ledere» består i tabellen av: Instituttleder, assisterende instituttleder, kontorsjef, assisterende kontorsjef, senterleder, studieleder og ph.d.-koordinator. For noen institutter har flere ledere ved samme enhet svart på undersøkelsen. Ved andre institutter er det en av lederne som har svart. Samtlige enheter (institutter, sentra) har med deltakere fra alle tre kategorier deltakere (ph.d.-studenter, veiledere, ledere).

Deltakerantallet er for enkelte institutt/sentere helt nede i 3-4 studenter og dette tilsier at det ikke kan forsvares å rapportere enhetsvis for de enkelte gruppene med unntak av ILP og ISK. Feilmarginen for de minste enhetene er så høy som 40-50%, noe som gjør det ikke er mulig å tolke svarene i en bestemt retning for hvert enkelt institutt/senter. Ved to av instituttene er deltakelsen slik at det lar seg gjøre å ha med enkelte resultater: Ved ISK er feilmarginen på 14% og på ILP på 18%.

Resultater for hele fakultetet

Nedenfor er det angitt resultat for hele fakultetet. Feilmarginen er på 8%.

Tabell 5. Ph.d.-studentenes egenvurdering av om pliktarbeidet tok normert tid.

| Om pliktarbeidet tok mer eller mindre tid enn normert. | Svar i prosent |
|--|----------------|
| Det tok mer tid enn normert | 19,6 % |
| Det tok den tiden som var normert | 50 % |
| Det tok mindre tid enn normert | 12,5 |
| Vet ikke | 17,9 % |

Tabell 5 viser at halvparten av studentene har fått gjennomført pliktarbeidet sitt på normert tid, men det er også et betydelig antall som har brukt mer enn normert tid på pliktarbeidet eller ikke vet om de brukte normert tid eller ikke. Et mindre antall har brukt mindre enn normert tid.

Tabell 6. Ph.d.-studentenes vurdering av pliktarbeidet

| | Enig | Hverken enig eller uenig | Uenig | For tidlig å si noe om/vet ikke |
|---|--------|--------------------------|--------|---------------------------------|
| Jeg har fått tilgang til oversikt over pliktarbeidet mitt | 37,5 % | 5,4 % | 42,9 % | 14,3 % |
| Jeg har fått tilstrekkelig med tilrettelegging av pliktarbeidet | 51,8 % | 16,1 % | 28,6 % | 3,6 % |
| Pliktarbeidet har blitt avtalt i tilstrekkelig tid før det skulle utføres | 62,5 % | 8,9 % | 26,8 % | 1,8 % |
| Pliktarbeidet har ikke forsinket arbeidet med min avhandling | 39,3 % | 10,7 % | 41,1 % | 8,9 % |
| Pliktarbeidet er nyttig og relevant for phd-utdanningen min | 51,8 % | 23,2 % | 23,2 % | 1,8 % |
| Pliktarbeidet er nyttig, men lite relevant for phd-utdanningen min | 30,4 % | 35,7 % | 32,1 % | 1,8 % |

Tabell 6 viser at det er omtrent like mange ph.d.-studenter ved HSL-fak, cirka 30-40%, som er enige i at de har fått tilgang til oversikt over pliktarbeidet sitt som de som er uenige i dette. Disse tallene samsvarer godt med hvor mange som har svart at pliktarbeidet har forsinket dem i arbeidet med avhandlingen. Det er videre et betydelig antall, omtrent halvparten av ph.d.-studentene, som er enige i at de har fått tilstrekkelig med tilrettelegging og har fått pliktarbeidet avtalt i tilstrekkelig tid på forhånd. Samtidig er det også mange, rundt en tredjedel, som er uenige i at de har fått nok tilrettelegging av pliktarbeidet og at det har vært planlagt tidsnok. Det er noe variasjon i hvor relevant pliktarbeidet oppfattes, men halvparten av studentene har svart at de er enige i at pliktarbeidet er nyttig og relevant for ph.d.-utdanningen. Rundt 20% av ph.d.-studentene har enten ikke et klart synspunkt på pliktarbeidets nytte og relevans eller de er uenige.

Pliktarbeidets påvirkning på ph.d.-studentenes arbeid med avhandlingen.

Ph.d.-studentene som var enig i at pliktarbeidet ikke hadde forsinket arbeidet med avhandlingen, fordelte seg slik som vist i tabell 7. De fleste av disse oppgir at pliktarbeidet tok normert tid eller mindre tid enn normert.

Tabell 7. Pliktarbeidets varighet for de som ikke hadde fått forsinkelser pga pliktarbeidet.

| Pliktarbeidets varighet | Prosent |
|----------------------------------|---------|
| Det tok den tiden som er normert | 36 |
| Det tok mer tid enn normert | 18 |
| Det tok mindre tid enn normert | 27 |
| Vet ikke | 18 |

Tabell 8. Planleggingen for de som ikke hadde fått forsinkelser pga pliktarbeidet.

| Organisering av pliktarbeidet | Enig | Uenig | Verken enig eller uenig | For tidlig å si noe om/vet ikke |
|---|------|-------|-------------------------|---------------------------------|
| Pliktarbeidet har blitt avtalt i tilstrekkelig tid før det skulle utføres | 86 % | 9 % | 5 % | 0 |
| Jeg har fått tilstrekkelig med tilrettelegging av pliktarbeidet | 82 % | 0 | 18 % | 0 |

Tabell 8 viser at et stort flertall, rundt 80%, av de som ikke hadde opplevd forsinkelser på grunn av pliktarbeidet også hadde opplevd tilstrekkelig planlegging og tilrettelegging av pliktarbeidet.

Ph.d.-studentene som var uenig i at pliktarbeidet ikke hadde forsinket arbeidet med avhandlingen, fordelte seg som vist i tabell 9 nedenfor.

Tabell 9. Pliktarbeidets varighet for de som hadde fått forsinkelser pga pliktarbeidet.

| | Prosent |
|----------------------------------|---------|
| Det tok den tiden som er normert | 4 |
| Det tok mer tid enn normert | 87 |
| Det tok mindre tid enn normert | 4 |
| Vet ikke | 4 |

Tabell 9 viser at et stort flertall, 87 %, av de som hadde opplevd forsinkelser på grunn av pliktarbeidet, oppgir at de brukt mer tid enn normert på pliktarbeidet.

Tabell 10. Planleggingen for de som hadde fått forsinkelser pga pliktarbeidet.

| Organisering av pliktarbeidet | Enig | Uenig | Verken enig eller uenig | For tidlig å si noe om/vet ikke |
|---|------|-------|-------------------------|---------------------------------|
| Pliktarbeidet har blitt avtalt i tilstrekkelig tid før det skulle utføres | 52 % | 39 % | 9 % | 0 |
| Jeg har fått tilstrekkelig med tilrettelegging av pliktarbeidet | 26 % | 57 % | 17 % | 0 |

Tabell 10 viser at blant de som hadde fått forsinkelser på grunn av pliktarbeidet, opplevde halvparten at planleggingen skjedde tidsnok. En betydelig andel, 39%, var derimot uenige i at planleggingen hadde skjedd i tilstrekkelig tid på forhånd og enda flere, omtrent halvparten, oppgir at de er uenige i at de har fått nok tilrettelegging.

Ph.d.-studentenes forslag til tiltak som kan forbedre organiseringen og gjennomføringen av pliktarbeid i phd-utdanningen.

I undersøkelsen ble ph.d.-studentene spurt om de hadde forslag til forbedringstiltak for gjennomføringen av pliktarbeidet. Her framkom det tydelige ønsker fra flere på følgende:

- **Tidlig planlegging:** Ønskelig at det er klart fra oppstart når pliktarbeidet skal utføres og som et minimum at arbeidsplanene er klare 2 måneder før semesterslutt.
- **Forutsigbarhet:** Ønske om å ha en plan for pliktarbeidet alle fire årene allerede fra oppstarten av stipendiatperioden slik at man er sikker på at det blir nok tid til slutføringsarbeidet.
- **Involvering:** Ønske om at stipendiaten involveres mer når pliktarbeidet fastsettes slik at det blir satt av tid nok til å lese seg opp ved behov og forberede gjennomføringen av pliktarbeidet. Samtidig vil man da få avklart om planlagt pliktarbeid kommer i konflikt med opplæringsdel eller planlagt arbeid med avhandlingen.
- **Informasjon:** Flere etterlyser tydeligere retningslinjer for vekting/beregning av timer for ulike typer pliktarbeid og for hva som kan være pliktarbeid utenom undervisning, veiledning, seminar/konferanse forberedelser.
- **Forenkling:** Mange etterlyser en mer oversiktlig ordning for pliktarbeidet og det er kommet inn forslag på at pliktarbeidsordningen bør forenkles, gjerne slik at pliktarbeidet i større grad samsvarer med egen forskning slik som f.eks forskningsmetode og forskningsetikk. Andre foreslår innføring av et forberedelseskurs og obligatorisk unipedkurs tidlig i løpet. Muligheten for at en stipendiat kan få undervise i samme tema hvert år, er også en type forenkling som er foreslått. Å samle pliktarbeidet kan gjøre at det virker mindre forstyrrende på arbeidet med avhandlingen.
- **Studielederordningen:** Mange av stipendiatene framhever at deres nærmeste overordnede må være en forskningsleder når det gjelder pliktarbeid, og de trekker

fram at de opplever særlig studieledelseordningen som problematisk i denne sammenheng. Ett av forslagene er at veileder, ikke studieleder, bør få avgjøre hva som er relevant pliktarbeid, når det skal utføres og hvordan det skal legges opp.

- **Økt uttelling for undervisning:** Det er foreslått at den normerte tiden bør utvides fra faktor seks til faktor åtte første gang man underviser i et emne.

Det ses fra de foreslåtte tiltakene at disse er i godt samsvar med funnene forøvrig i undersøkelsen når det gjelder faktorer som gjør at pliktarbeidet påvirker progresjonen med avhandlingsarbeidet: De som opplever at pliktarbeidet virker forsinkende, opplever også i stor grad at de ikke har fått tilstrekkelig med tilrettelegging av pliktarbeidet sitt. Tiltak som øker tilretteleggingen av pliktarbeidet vil dermed etter stor sannsynlighet kunne gjøre at flere stipendiater klarer å fullføre på kortere tid enn det som har vært tilfelle hittil.

Instituttvis resultater for gruppa ph.d.-studenter

Det er svært variabelt hvor mange stipendiater det er på de ulike instituttene/sentrene ved HSL-fakultetet, og også hvor stor spredning instituttene har når det gjelder faglig sammensetning. Det er derfor ikke umiddelbart enkelt å analysere resultatene fra de enkelte institutt/sentre. Mange av tiltakene som skal gjøres vil trolig måtte tilpasses det enkelte institutt og også hovedsakelig følges opp på instituttnivået. Resultatene, sammenholdt med feilmarginene, viser at det ikke kan konkluderes med at det er noen målbare forskjeller i gjennomføring og oppfølging av pliktarbeidet ved instituttene/sentrene. Siden det er bare to av instituttene (ISK og ILP) som har mange nok svar til å ha en forsvarlig feilmargin, er det valgt å ikke presentere resultater for enkeltenheter på nivå 3.

Veilederne vurderinger, resultater for alle enhetene samlet.

Nedenfor er det vist hvordan veilederne har svart på spørsmålene i undersøkelsen. Det er en feilmargin på 10% for svarene fra ph.d.-studentens veiledere. Resultatene i tabell 11 a-c viser at rundt 60% av veilederne deltar i planleggingen av pliktarbeidet og halvparten av veilederne sier at de får påvirke når de gir innspill til organiseringen av pliktarbeidet. 90% av veilederne er positive til at de skal ha en rolle når det gjelder å planlegge stipendiatenes pliktarbeid.

Tabell 11 a. Andel veiledere som deltar i planleggingen av pliktarbeidet.

| | | |
|--|--------|--------|
| Deltar du i planlegging av pliktarbeidet til ph.d-studentene du veileder nå? | Ja | Nei |
| Svar i prosent | 58,7 % | 41,3 % |

Tabell 11 b. Veilederne påvirkning av planlegging og gjennomføring av pliktarbeidet.

| | | | | |
|---|--------|-------|-------------|----------|
| Får du påvirke dersom du gir innspill til planlegging eller gjennomføring av pliktarbeidet? | Ja | Nei | Noen ganger | Vet ikke |
| Svar i prosent | 54,3 % | 4,3 % | 26,1 % | 15,2 % |

Tabell 11 c. Veilederne synspunkt på å delta i planlegging av pliktarbeid.

| | | | |
|---|--------|-----|----------|
| Bør veiledere delta i planlegging av ph.d.-studentenes pliktarbeid? | Ja | Nei | Vet ikke |
| Svar i prosent | 93,6 % | 0 % | 6,4 % |

Veilederne forslag til tiltak som kan forbedre organiseringen og gjennomføringen av pliktarbeid i phd-utdanningen.

Nedenfor er det gitt en oppsummering av tilbakemeldingene veilederne har gitt i fritekstfeltet i spørreundersøkelsen som svar på spørsmålet «Har du forslag til tiltak som kan forbedre organiseringen og gjennomføringen av pliktarbeid i phd-utdanningen?».

Veiledernes involvering i gjennomføringen og planleggingen av pliktarbeidet:

- Veileder bør kjenne til hvilket pliktarbeid ph.d.studenten er tiltenkt - slik at dette kan diskuteres i hht øvrig ph.d.arbeid (teorier, metodikk, når arbeidet skal gjøres, mengde arbeid etc)
- Veilederne må ikke nødvendigvis tillegges mer ansvar for ph.d.-studentene enn nå, men kan konsulteres når det gjelder studentenes undervisningsbyrde og erfaring
- Veilederne bør diskutere undervisning og pliktarbeid med stipendiaten, for å forsøke å sørge for at også denne delen av stipendperioden blir bra.
- Ved Universitetsmuseet som ikke har ordinær undervisning/eksamensrett er det i praksis veileder som bestemmer og utformer pliktarbeidet
- Noen av veilederne kommenterer at de ser at det er forskjell på hvor mye og hvilken type pliktarbeid ph.d.-studentene får og at de er bekymret for at pliktarbeidet for enkelte hindrer progresjonen i arbeidet med avhandlingen. Pliktarbeid på eget fagområde framheves som en fordel ettersom dette gir stipendiaten mulighet til å samtidig bearbeide og presentere egne forskningsdata.

Veiledernes innspill til tilrettelegging og pliktarbeidets innhold:

- Pliktarbeid praktiseres veldig forskjellig fra fag til fag og er ofte avhengig om man trenger undervisningsressursene eller klarer seg uten. Dersom man tenker av pliktarbeid først og fremst skal kvalifisere kandidaten, burde også oppgavene være sammensatt slik at han/hun får innsikt i mest mulig.
- Pliktarbeidet bør ses i sammenheng med avhandlingsarbeidet. Pliktarbeidet som er nært knyttet til avhandlingen vil dermed også være fruktbar for denne, også ikke-undervisningsrelaterte oppgaver som trening i forskningsaktiviteter og forskningsadministrasjon i form av for eksempel søknadsskriving og akkvisisjon generelt. Samtidig kan det være vanskelig å finne pliktarbeid som er relevant for PhD-en
- Det burde være en slags veiledning for pliktarbeidsdelen, der studenten får hjelp/råd med hvordan forberede, gjennomføre osv. undervisningen.

Resultatene fra ledergruppen

Følgende ledere er spurt om å delta i undersøkelsen: Instituttleder, assisterende instituttleder, kontorsjef, assisterende kontorsjef, senterleder, studieleder og ph.d.-koordinator. Av de som har svar, er det 72,2 % som oppgir at de deltar i planleggingen eller i oppsett av plan for pliktarbeid for stipendiater ved sin enhet. Disse 72,2% er så spurt videre om organiseringen av pliktarbeidet. Resultatene er presentert nedenfor med en feilmargin på 17%. Resultater lavere enn 17% er ikke tatt med. Alle svar er oppgitt i % av antall totalsvar.

Tabell 12 Når utføres pliktarbeidet i stipendiatperioden som hovedregel ved din enhet?

| | |
|-----------------------------------|--------|
| De første tre år etter tilsetning | 61,5 % |
| Gjennom hele tilsetningsperioden | 38,5 % |

Tabell 12 viser at pliktarbeidet for en stor del skjer de første tre årene ved tilsetning, men det er også et betydelig antall som har gjennomføring av pliktarbeidet gjennom hele tilsetningsperioden.

Tabell 13 Hvor ofte arrangeres det et oppstartsmøte for stipendiaten der pliktarbeidet planlegges?

| | |
|---------------------|--------|
| Alltid/ svært ofte | 38,5 % |
| Ofte | 46,2 % |
| Noen ganger/sjelden | * |
| Svært sjelden/aldri | * |

(* Resultat lavere enn feilmarginen på 17%)

Tabell 13 og 14 viser at det nå ofte gis oppstartsmøter for stipendiatene der pliktarbeidet planlegges og at veilederne ofte deltar i planleggingsprosessen. Dette er interessant fordi det viser at det dermed også finnes en etablert arena der det kan kartlegges hva slags tilrettelegging som trengs og hvordan en best kan følge dette opp underveis.

Tabell 14 Deltar ph.d.-studentens veileder i planleggingen av pliktarbeidets innhold?

| | |
|-------------|--------|
| Ja | 61,5 % |
| Nei | * |
| Noen ganger | 30,8 % |

(* Resultat lavere enn feilmarginen på 17%)

Tabell 15 Får stipendiaten vanligvis opplæring i arbeidsoppgavene som pliktarbeidet omfatter?

| | |
|-----|--------|
| Ja | 66,7 % |
| Nei | 33,3 % |

Tabell 15 viser at rundt 60% får opplæring i arbeidsoppgavene som inngår i pliktarbeidet. Det er her kommet inn en merknad fra en av de som har svart at det for undervisningsoppgaver i moderat omfang, ikke er naturlig å ha egen opplæring. En annen har kommentert at dette ikke kan besvares med ja eller nei ettersom mange får veiledning til sine undervisningsoppgaver og noen får mye veiledning, og andre mindre veiledning. Tabell 16 og 17 nedenfor viser at de fleste følger stipendiatene opp i løpet av gjennomføringen, og at det lages en plan for pliktarbeidet for den enkelte stipendiat. De fleste gjør denne planen tilgjengelig for stipendiaten, jf. tabell 18.

Tabell 16 Følges vanligvis stipendiatens pliktarbeid opp i løpet av gjennomføringen?

| | |
|----------------------------|--------|
| Ja | 69,2 % |
| Nei, evaluerer i etterkant | 23,1 % |

Tabell 17. Lages det en oversikt for pliktarbeidets omfang og innhold for hver enkelt stipendiat?

| | |
|---------------------------|--------|
| Ja | 84,6 % |
| Nei | * |
| Kjenner ikke til/vet ikke | * |

(* Resultat lavere enn feilmarginen på 17%)

En av deltakerne har her kommentert at når det gjelder pliktarbeidets innhold og omfang så avtales det fortløpende, men slik at alle har som mål å ikke gå over avtalt totalmengde. En annen deltaker har kommentert: Hver enkelt pliktarbeidsaktivitet har selvsagt en egen oversikt (undervisningsplan for kurs f.eks) men det lages ingen samlet oversikt gjennom alle årene.

Tabell 18. Gjøres stipendiaten kjent med oversikten over omfang og innhold av sitt pliktarbeid?

| | |
|-----|------|
| Ja | 85 % |
| Nei | * |

(* Resultat lavere enn feilmarginen på 17%)

Samlet vurdering av organiseringen av pliktarbeidet

Det synes klart at det er en sammenheng mellom tilrettelegging og forsinkelser i pliktarbeidet. De fleste som var fornøyd med tilretteleggingen av pliktarbeidet, svarte også at pliktarbeidet ikke forsinket arbeidet med avhandlingen. Det tyder på at tilretteleggingen av pliktarbeidet som blir gjort, fungerer godt og at den har stor betydning for progresjonen i avhandlingsarbeidet.

Samtidig er det en betydelig andel som opplevde å ikke få tilstrekkelig tilrettelegging og som var uenig i at pliktarbeidet ikke hadde forsinket arbeidet med avhandlingen. Det vil derfor trolig være mye å hente på å være mer målrettet i tilretteleggingen av pliktarbeidet.

Pliktarbeidsundersøkelsen er rettet mot veilederforhold innenfor eget institutt. Stipendiater som veiledes eksternt, vil kunne ha andre hensyn å ivareta som ikke er dekket av spørsmålene i denne undersøkelsen.

Ledergruppas svar avdekker at pliktarbeidet for enkelte skjer gjennom alle fire år i stipendiatperioden, men for de fleste avvikles pliktarbeidet de tre første årene. Mange har oppstartsmøter der pliktarbeidet planlegges og involverer også veilederne i planleggingen av pliktarbeidets innhold. Det bør derfor være godt grunnlag for å innføre at det lages langsiktige planer for pliktarbeidet og at veilederne involveres i planleggingen så langt det er naturlig.

Oppsummering og forslag til tiltak og endringer

Det foreslås at instituttene gis anledning til å komme med innspill til hvilke tiltak og endringer de ser er hensiktsmessige ved sine enheter, og at det deretter utarbeides retningslinjer for oppfølging av pliktarbeid ved fakultetet.

Hilde-Gunn Londal
seniorrådgiver

—
hilde-gunn.londal@uit.no
78 45 01 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur